

Aktivnosti SO HPD-a / SK-a »Željezničar« u 2024. godini

Sara Anđela Perić | Speleološki odsjek HPD »Željezničar«

Na putu do Kicjevih jama
Autor: Tila Medenica

Općenito o Odsjeku

Speleološki odsjek Hrvatskog planinarskog društva (SO HPD) »Željezničar« u 2024. godini imao je 57 članova, od toga 27 žena i 30 muškaraca. Na godišnjoj skupštini, održanoj 29. veljače 2024., izabran je novi Izvršni odbor Odsjeka, s manjim izmjenama u odnosu na prošlu godinu: Nicola Rossi – pročelnik, Sara Anđela Perić – tajnica, Stipe Maleš – oružar, Andrej Plevnik – ekonom, Mea Bombardelli – arhivarka, Tila Medenica – urednica časopisa *Speleolog* i Zoran Bolonić – član. Održano je 46 redovnih sastanaka Odsjeka i sedam sastanaka Izvršnog odbora.

Speleološke aktivnosti

Tijekom 2024. godine odrađeno je oko 75 ulazaka u speleološke objekte tijekom 28 istraživačkih akcija i tri logora/ekspedicije, a istraživana su 54 objekta. I ove se godine najviše istraživalo u okolicu Ogulina i na Crnopcu. U ogulinskom kraju održano je 11 istraživačkih akcija, tijekom kojih je istraženo 16 novih speleoloških objekata. Najdublji

istraženi objekti na tom području su Visoko osjetljiva jama (–72 m) i jama Fuliranje (–41 m). Na Crnopcu je tijekom godine održano 10 vikend-akcija, a najviše su istraživane Alibabina jama (šest ulazaka), Jama vjetrova (četiri ulaska) i Zelena jama (tri ulaska). Godine 2023. ponovno je započeto istraživanje Alibabine jame s ciljem ponavljanja nacrta iz 2004. godine i provjeravanja upitnika, čime su otkrivene nove perspektive koje su nas do sada dovele do oko 300 m dubine. Tijekom speleološke škole uočena je i nova perspektiva u Jami vjetrova, koja nas je dovela do novog dna jame na oko 220 m dubine. Nakon višegodišnjeg istraživanja ove smo godine došli do dna Zelene jame, koje se nalazi na 150 m dubine. Također, naši članovi, zajedno s članovima SU-a »Estavela« i SO PDS-a »Velebit«, sudjelovali su u dvije istraživačke akcije u Vlažnoj Mađarici, crnopačkoj jami koja je ove godine spojena s Jamskim sustavom Crnopac.

Na Crnopcu je od 25. svibnja do 2. lipnja održan logor pod vodstvom Stipe Maleša. Tijekom logora je, uz već spomenute Jamu vjetrova i Zelenu

Boitek i Bura pokraj jame Fuliranje
Autor: Tila Medenica

Kojina jama
Autor: Danko Cvitković

Jezero na dnu Propadne jame
Autor: Tila Medenića

jamu, istraživani i Jamski sustav Crnopac kroz ulaz Oazu, gdje je nacrtano oko 150 m novih kanala. Na logoru je sudjelovalo 12 speleologa iz tri speleološke udruge (SO HPD »Željezničar«, SU »Estavela« i SO HPK »Sveti Mihovil«).

Drugi logor održan je podno Svilaje od 10. do 18. kolovoza u organizaciji Mirne Šandrić i Sare Anđele Perić, a cilj je bio ponavljanje nacrti i nastavak istraživanja Dragiča špilje II. Tijekom logora ponovno je nacrtano svih 1625 m te je istraženo oko 150 m novih kanala s perspektivom za daljnje istraživanje u dva smjera. Na logoru je sudjelovalo 29 speleologa iz pet speleoloških udruuga (SO HPD »Željezničar«, SO HPD »Sniježnica«, SO PDS »Velebit«, SS PD »Sveti Jakov – Bitelić« i SO HPD »Kozjak«).

Tijekom 2024. istraživani su i speleološki objekti Gorskog kotara – napravljen je novi nacrt Propadne jame (ranije istražena pod imenom Velika jama) kraj Moravica i nastavljeno je istraživanje Velike i Male Kicljeve jame u blizini Skrada. Također, nastavkom istraživanja Jame na Garjati na Kamešnici dosegnuta je dubina od oko 250 m te se stalo u vertikali koja ima daljnju perspektivu.

Osmero članova SOŽ-a sudjelovalo je na ekspediciji »1234 Sniježnica Vol. 2« u organizaciji SO HPD-a »Sniježnica« od 1. do 5. svibnja, a istraživali su 16 speleoloških objekata.

Inicijativa Čisto podzemlje

Inicijativa Čisto podzemlje tijekom 2024. godine nastavila je provoditi projekt »Ambasadori Čistog podzemlja« s ciljem edukacije osnovnoškolske djece diljem Hrvatske o važnosti istraživanja i zaštite krškog podzemlja, primarno u osnovnim školama krških krajeva. Okosnicu projekta čini 15 ambasadora, iskusnih speleologa-edukatora koji u punoj opremi obilaze osnovne i područne škole te održavaju predavanja i demonstracije. Do sada su posjetili 280 škola i izravno educirali oko 15 000 učenika i stotine nastavnika i učitelja. Krajem školske godine u suradnji s donatorima organiziraju i nagradni natječaj kojim odabiru najbolje učeničke radove na temu zaštite krškog podzemlja te školama doniraju značajna financijska sredstva, a učenicima poklanjaju izlet u obližnju turistički uređenu špilju.

Ambasadori su 5. prosinca održali predavanje i na zagrebačkom adventskom festivalu Fuliranje,

*Leo u Vlažnoj Mađarici
Autor: Nikola Brdarić*

*Istraživačka ekipa pred
Jamom na Garjati, Kamešnica
Autor: Anita Trojanović*

*Put prema Jami na Garjati, Kamešnica
Autor: Anita Trojanović*

*Stijenska vježba na Paninom kuku
Autor: Danko Cvitković*

*Topografsko snimanje u Dragiča špilji II
Autor: Danko Cvitković*

*U vertikali Alibabine jame
Autor: Nikola Brdarić*

Ulaz u Malu Kicljevu jamu
Autor: Tila Medenica

na kojem su se zatim skupljale donacije za Čisto podzemlje.

Uz aktivnosti ambasadora, ove je godine od 10. do 12. svibnja u sklopu inicijative Čisto podzemlje, a u organizaciji Zagrebačkog speleološkog saveza (ZSS), organizirana četvrta akcija čišćenja Špilje u Gornjem Lugu kraj Žute Lokve. U akciji je sudjelovao 31 član speleoloških udruga iz Zagreba, Karlovca, Samobora i Rijeke te je iz špilje izvađeno 20 kubika otpada.

Školovanje, predavanja, tečajevi

U razdoblju od 4. ožujka do 18. travnja održana je speleološka škola pod vodstvom Borne Maleša i Ivana Mišura. Uoči početka škole organizirana je odsječka vježba speleospašavanja u prostorijama HGSS Stanice Zagreb. Školu je upisalo 15 polaznika, a njih 11 je tijekom pet vikend-terena i pet blokova predavanja savladalo sva potrebna praktična i teorijska znanja. Praktični dio ispita održan je 13. travnja u Jami vjetrova na Crnopcu, a teorijski dio 18. travnja u prostorijama Odsjeka. Uspješnim polaganjem ispita Odsjek je postao bogatiji za 11

novih speleoloških pripravnika (Borna Tijanić, Buga Peter, Doroteja Vozab, Fran Došen, Katarina Lukač, Margareta Firingier, Marta Barlović, Nikola Brdarić, Paula Prpić, Valentina Fuzul i Vinko Šeler).

Hrvatska je bila domaćin ovogodišnjeg balkanskog speleološkog skupa, *Balkan Cavers' Camp*, koji se održao u Centru izvrsnosti Cerovačke špilje od 29. svibnja do 2. lipnja. Ruđer Novak ondje je održao predavanje naziva *Clean Underground – a grassroots model of cave protection*.

Ove godine Skup speleologa održan je u Drežnik Gradu od 29. studenog do 1. prosinca u organizaciji Speleološkog društva »Veles«. Na Skupu je sudjelovalo 20-ak članova Odsjeka. Vlado Božić održao je predavanje na temu *Podsjetnik na nekoliko speleoloških obljetnica*. Igor Krnjeta je uz pomoć Borne Maleša i Leonarda Žnidarića održao predavanje o speleološkim istraživanjima na ogulinskom području u razdoblju od 2022. do 2024. godine. Ruđer Novak održao je predavanje na temu *Veliki koraci prema formalizaciji čišćenja jama / Ambasadori Čistog podzemlja*, a Nicola Rossi

Školarci i instruktori na Jami vjetrova
Autor: Danko Cvitković

Školarci i instruktori na Paninom kuku
Autor: Danko Cvitković

Zrinka i Jelena u Dragića špilji II
 Autor: Danko Cvitković

održao je predavanje o digitalnom crtanju speleoloških objekata. Mirna Šandrić prezentirala je poster naziva *Na površini podzemlja: arheološka rekonosciranja špilja izvorišnog područja rijeke Cetine*.

Od 25. do 27. listopada održan je 1. hrvatski speleoarheološki kongres u Centru podzemne baštine Speleon kod Rakovice. Kongresu su prisustvovali Vlado Božić te Mirna Šandrić, Anita Mravak, Santa Duvnjak i Katarina Lukač koje su ondje prezentirale poster o arheološkim istraživanjima špilja izvorišnog područja rijeke Cetine.

Vlado Božić održao je predavanje o povijesti speleologije na SKOL-ovoj speleološkoj školi.

Dana 27. siječnja u prostorijama HGSS Stanice Zagreb na Bliznecu održan je ispit Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza (KS HPS) za stjecanje naziva Speleolog i Instruktor speleologije, a domaćini su bili članovi našeg Odsjeka. Član Odsjeka Borna Maleš uspješno je položio ispit te stekao naziv Speleolog (značka broj 289). Idući dan, 28. siječnja, na istoj lokaciji održan je Stručni seminar o speleološkoj edukaciji u organizaciji KS HPS-a. Valerija Rossi sudjelovala

je kao predavačica te će voditi radnu skupinu za izradu priručnika za terensku nastavu za geološke i geomorfološke teme u okviru speleoloških škola. Vlado Božić, Lea Ovčarić, Nicola Rossi, Josip Dadić, Leonard Žnidarić i Mirna Šandrić sudjelovali su kao polaznici seminara.

Dana 24. i 25. veljače u Lovranskoj Dragi održan je Seminar o digitalnom topografskom snimanju pod vodstvom Dine Grožića, a u organizaciji KS HPS-a. Na seminaru su naši članovi Stipe Maleš i Nicola Rossi sudjelovali kao predavači i demonstratori, a Mirna Šandrić, Sara Anđela Perić i Martina Ugrinović bile su polaznice. Praktični dio seminara održan je u špilji Oporovini u Lovranskoj Dragi.

Dana 21. ožujka u prostorijama HPD-a »Željezničar« održana je radionica *Minsko-eksplozivna sredstva u špiljama i jamama* u organizaciji Čistog podzemlja u suradnji s Protueksplozijskom službom Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog centra za razminiranje. Na radionici su sudjelovali mnogi članovi našeg Odsjeka, ali i mnogih drugih speleoloških udruga.

Nikola Brdarić i Hrvoje Jurković 26. i 27. listopada sudjelovali su na Stručnom seminaru o orijentaciji i kartografiji u organizaciji KS HPS-a, uz domaćinstvo Speleološkog kluba »Ozren Lukić« i pod vodstvom Damira Jantona.

Ostale aktivnosti

Godine 2024. objavljen je 71. broj našeg časopisa *Speleolog* s temom broja 90 godina istraživanja špilje *Veternice*.

Vlado Božić ove je godine nastavio održavati »dijačijade«, pregledavanje skeniranih dijapozitiva koji prikazuju razne aktivnosti bivših i sadašnjih članova Odsjeka, svakog prvog ponedjeljka u mjesecu u prostorijama Odsjeka.

Dana 23. prosinca u organizaciji Zagrebačkog speleološkog saveza održana je Božićna spuštancija, humanitarna akcija u sklopu koje se speleolozi obučeni u Djeda Božićnjaka spuštaju niz zgrade zagrebačkih dječjih bolnica i dijele poklone. Naši članovi razveselili su djecu u Kliničkom bolničkom centru »Zagreb«.

*Propadna jama u Moravicama
Autor: Tila Medenica*

Ulaz u jamu Fuliranje
Autor: Vlado Božić